

JISTĚ, PANE PREMIÈRE!

ANTONY JAY
& JONATHAN LYNN

DIVADLO

BEZ ZÁBRADLÍ

Česká premiéra: 27. ledna 2014

Divadlo Bez zábradlí, Jungmannova 31, Praha 1

JISTĚ, PANE PREMIÈRE!

ANTONY JAY
& JONATHAN LYNN

YES, PRIME MINISTER!

Překlad:

Martin Stropnický

Režie:

**Karel Heřmánek
a Michal Pavlík**

Scéna:

Karel Heřmánek

Kostýmní výtvarnice:

Jana Berg

Hlavní osvětlovač:

Jiří Hátle

Mistr zvuku:

Jiří Obst

Vedoucí jevištní techniky:

Michal Maštalíř

Garderoba:

Magda Turečková

Inspektorka hlediště:

Jaroslava Molčíková

Hrají:

JIM HACKER,

předseda vlády

KAREL HEŘMÁNEK

CLAIRE SUTTON,

zvláštní politický poradce

DANA MORÁVKOVÁ

SIR HUMPHREY APPLEBY,

stálý vládní tajemník

JOSEF CARDA

BERNARD WOOLEY,

hlavní osobní tajemník

KAREL HEŘMÁNEK ml.

VELVYSLANEC

STANISLAV ZINDULKA

JEREMY BURNHAM,

generální ředitel BBC

PETR POSPÍCHAL

SIMON CHESTER,

redaktor BBC (ze záznamu)

ALEŠ CIBULKA

ANTONY JAY (1930)

Proslavil se především jako spoluautor série politických komedií **Jistě, pane ministře** a **Jistě, pane premiére** (1980 – 1988), které psal pro televizi společně se svým přítelem Jonathanem Lynnem.

Nicméně za sebou má neméně slavnou a významnou kariéru v oblasti médií a public relations. Ostatně, za svůj přínos byl v roce 1988 jmenován rytířem. Stejným titulem se může pochlubit mj. také Elton John nebo Tom Stoppard.

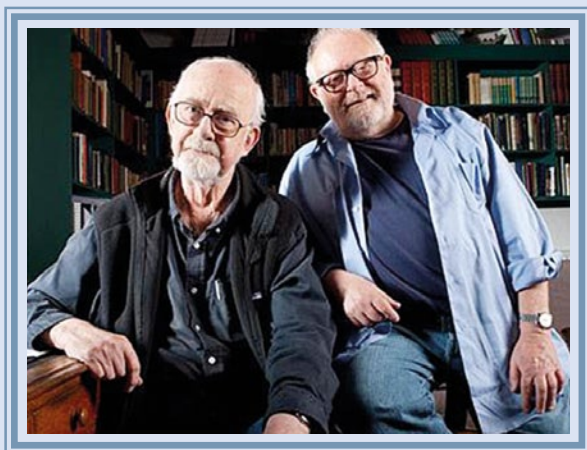
V devadesátých letech byl Jay poctěn také Řádem královny Viktorie za osobní služby královské rodině. Prokázal je zejména prostřednictvím dvou televizních dokumentů z produkce BBC, k nimž napsal scénář. Jmenovaly se **Královská rodina** (1969) a **Alžběta R., rok v životě královny** (1992). Robert Hardman v časopise Spectator napsal, že scenárista Antony Jay prostřednictvím dokumentu o Alžbětě II. v podstatě obnovil funkci britské monarchie.

Antony Jay není jen specialistou na britskou královskou rodinu, ale je rovněž expertem na byrokracii. Osm let před svými a Lynnovými úspěšnými „britkomy“, v roce 1972, napsal například **Domácího průvodce Společenstvím obrany proti byrokratické agresi**. Krom toho je také autorem publikace **Management a Machiavelli: Recept na úspěch ve vašem podnikání**.

Jedinečnou průpravu k pozdějšímu seriálu mu poskytla také spolupráce s hercem a producentem Johnem Cleesem, jedním z členů Monty Python, s nímž založil společnost Video Arts zabývající se výrobou zábavných vzdělávacích filmů pro manažery.

V roce 1955 nastoupil u televizní společnosti BBC. Pracoval jako člen týmu tehdy vznikajícího publicistického pořadu **Tonight**, kde v letech 1962-63 působil jako politický komentátor. V letech 1963 – 1964 se stal šéfredaktorem televizních debat.

Poté z BBC odešel a dal se na dráhu producenta a autora na volné noze. V roce 2006 se podílel například na vzniku oceněného historického dokumentárního

seriálu **Toryovec! Toryovec! Toryovec!** o kořenech „thatcherismu“ očima nové pravice. V roce 2007 přispěl ke vzniku televizní série dokumentů **Past: Co se stalo se snem o svobodě**, který zkoumal koncept a definici svobody. V témže roce kritizoval BBC a další podobně smýšlející média jako třeba The Guardian za to, že negují vše, „*co dělá svět svobodnější, bezpečnější a prosperující místo na zemi*“. Jeho zpráva za rok 2008 pro Centrum politických studií s názvem **Jak zachránit BBC** vyvolala zuřivou debatu tím, že zastávala názor radikálního omezení rozsahu činnosti této korporace.

JONATHAN LYNN (1943)

Režisér, scenárista, autor, producent, herec. Jeho plodná čtyřicetiletá kariéra zahrnuje tvorbu pro film, divadlo i televizi. K jeho nejnovějším projektům patří kniha **Pravidla komedie** a divadelní hra **Jistě, pane premiére**, kterou napsal s Antony Jayem a kterou také sám režíroval.

Jonathan Lynn studoval práva na Cambridge University, poté na Universitě v Sheffieldu, získal čestný doktorát na americkém Institutu behaviorálních studií. V jednadvaceti účinkoval na Broadwayi v revue Cambridge Circus s „Monty Pythony“ Johnem Cleesem a Grahamem Chapmanem. V televizi debutoval v zábavném pořadu Eda Sullivana. V roce 1965 ho časopis Plays and Players vyhlásil talentem roku za herecký výkon v inscenaci hry Paula Ablemana Zelená Julie. V původním londýnském nastudování Šumaře na střeše hrál Motela. Byl obsazen také do několika významných britských televizních filmů, např. Rosenthalova snímku Bar micva nebo seriálu, který byl s úspěchem vysílán také v Čechách, Doktor v domě.

V letech 1977 – 1981 působil jako umělecký ředitel Cambridge Theatre Company, kde uvedl více než čtyřicet inscenací, z nichž zhruba polovinu režíroval. S inscenací Macbetha s Brianem Coxem podnikli např. turné po Británii a Indii, kde hráli před ministerskou předsedkyní Indírou Gándhiovou. V sedmdesátých letech Jay uvedl např. Skleněný zvěřinec Tennessee Williamse, muzikál Songbook v divadle Globe získal Olivierovu cenu a hudební cenu Ivora Novella. Pro Royal Shakespeare Company nastudoval Annu Christie od Eugena O'Neill. Režíroval také v britském Národním divadle. V roce 1987 zde uvedl hru Georgese Abbota a Johna Cecila Holma Tři muži na koni, která získala Cenu Laurence Oliviera za nejlepší komedii roku.

Z Lynnových filmů jmenujme například bláznivou černou komedii **Stopa** (1985), krimikomedii **Jeptišky na útěku** (1990), **Můj bratranec Vinny** (1992), **Můj soused zabiják** (2000), **Neřízená střela** (2010). Režíroval též pokračování televizní série **Jistě, pane ministře** z roku 2013, která částečně vychází z původní divadelní hry.

V současné době žije Lynn mezi Los Angeles a New Yorkem.

**MALÉ ZLODĚJE VĚŠÍME A VELKÝM SVĚŘUJEME
VEŘEJNÉ FUNKCE.**

(Ezop)

POLITIKA JE PRO KOMEDII JAKO STVOŘENÁ !

Komentovaný rozhovor s Antonym Jayem a Jonathanem Lynnem

Krédo Jonathana Lynna, jednoho z autorů dnes již legendárního televizního seriálu **Jistě, pane ministře** a **Jistě, pane premiére** je: „*Nikdy od ničeho nic nečekat.*“ Důvody tohoto tvrzení, jehož se drží, vysvětluje Lynn takto: „*Za všechny ty roky jsem totiž zjistil, že věci, u nichž jsem předpokládal, že budou mít úspěch, ho neměly a naopak.*“ Bylo to tak i v případě zrodu fenoménu Lynnových a Jayových „britcomů“ z vysoké politiky. Na začátku vůbec nebylo jasné, jak to všechno dopadne.

TAK TO V POLITICE CHODÍ

Myšlenka pustit se do psaní televizních skečů poprvé napadla Antonyho Jaye, když dělal v BBC sérii rozhovorů s tehdejšími předsedou vlády Haroldem Wilsonem. Poněkud nevyrovnaný vztah politika a jeho tajemníka mu připadal jako stvořený pro komedii. Jonathan Lynn k tomu dodává: „*Ano, tajemník je jako Figaro nebo Bill Crichton, sluha, který ví víc než jeho pán.*“

**SKUTEČNÝ VŮDCE UMÍ PŘIMĚT LIDI, ABY DĚLALI TO,
CO DĚLAT NECHTĚJÍ, A ABY SE JIM TO LÍBIL.**

(Harry Truman)

Námět prodali v roce 1977 BBC. Ze začátku dělali rozhovory se spoustou politiků. „*Vůbec jsme nevěděli, jestli náš nápad bude fungovat*“, říká Jay. „*Tak jsme si aspoň řekli, že naše záchrana bude v tom, že shromáždíme co nejvíc informací a budeme se snažit o co největší přesnost. A pak čím dál víc lidí z politiky začalo říkat: ‚Ano, takhle přesně to v politice chodí.‘*“

Lynn už měl předtím zkušenost s psaním situačních komedií. Podílel se například na vzniku slavného britského sitcomu sedmdesátých let **V autobusech**, který ho však ubíjel. Nápad s politickým sitcomem byl jiný. Lynn na to konto říká: „*Zajímají mě myšlenky. Připadá mi velmi těžké psát vtipně o ceně ryb, pokud z toho faktu nevyplývají širší problémy.*“

Osobně prý stojí Lynn spíš v politickém spektru nalevo, zatímco Jay je tradiční konzervavec. Nikdy však mezi nimi nepadlo křivé slovo. Lynn to zdůvodňuje slovy: „*Myslím, že jsme se oba shodli na tom, co je špatné, jen jsme měli rozdílné názory na to, jak to napravit.*“ Jay s tímto názorem souhlasí: „*Nikdy jsme se vášnivě nepohádali, oba jsme liberálové, vážně.*“

ADAPTACE? UDĚLALI JSME TO LÍP.

Pokud jde o divadlo, Antony Jay tvrdí, že vždycky chtěli s Lynnem napsat hru. A pokračuje: „*K téhle myšlence jsme se vrátili, když jsme byli požádáni, abychom zadaptovali nějaké starší epizody televizního seriálu. Ano, mohli jsme to udělat tímhle způsobem. Ale mohli jsme to taky udělat ještě líp.*“

Nakonec vymysleli úplně nový příběh. Hru **Jistě, pane premiére** prý napsali za deset dnů, a to po čtyřiaadvaceti letech od své spolupráci na scénáři k televiznímu seriálu, s nímž hru pojí pouze její jméno. Až o něco později, v roce 2013 vzniklo částečně na základě původní divadelní hry pokračování televizního seriálu **Jistě, pane premiére**.

Když se po onom bezmála čtvrt století vrátili Jay a Lynn zpátky k „politickému boji“, zjistili, že se vůbec za tu dobu nic nezměnilo. Jay se domnívá, že je možná dnes kladen větší důraz na „překrucování“, ale to bylo v politice tak trochu odjakživa. Co ho však překvapilo je, že většina současných politiků nedělala nikdy nic jiného než politiku. Jay o tom říká: *„Když jsem nastoupil v oněch prehistorických dobách do BBC, každý člen Parlamentu byl ve válce, která skončila teprve před deseti lety. Ti lidé věděli něco o tom, jak funguje svět.“*

**V POLITICE TO MÁTE SNADNÉ, STAČÍ MÍT DOBRÉ SVĚDOMÍ
A K TOMU STAČÍ ŠPATNÁ PAMĚŤ.**

(Coluche)

VYSMÁT SE SVĚTU !

Není stále těžší mít ještě nějakou naději? Jonathan Lynn odpovídá: „Jsem neustále šokován. A fakt, že jsem šokován, znamená, že o tom musíme psát. S humorem. Nemyslím, že jsme cynici. Jen mluvíme o tom, co se děje. Byl bych radši, kdyby svět byl poctivý, upřímný. Jen si to nedokážu představit.“

(Tento text čerpá z článku Stephanie Bunbury v The Sydney Morning Herald, 15.10.2011)

**HUMORISTÉ NEPŘECHÁZEJÍ DO POLITIKY –
NEMAJÍ RÁDI BLBÉ VTIPY.**

(Gabriel Laub)

**CHCETE-LI, ABY SE V POLITICE NĚCO ŘEKLO, SVĚŘTE TO MUŽI,
CHCETE-LI, ABY SE NĚCO UDĚLALO, POŽÁDEJTE O TO ŽENU.**

(Margaret Thacherová)

**ZKUŠENOSTI Z HISTORIE NÁS UČÍ, ŽE LIDÉ ANI VLÁDY SE
Z HISTORIE NIKDY NIČEMU NENAUČILI.**

(Georg Hegel)

FENOMÉN TELEVIZNÍHO SERIÁLU

Komediální televizní seriály BBC **Jistě, pane ministře** a **Jistě, pane premiére** byly natočeny v letech 1980 – 1988. Mnohé z toho, z čeho si dělají legraci, je však aktuální dodnes. Zákulisní intriky a maléry jeho hrdinů nám budou připadat důvěrně známé a může se i zdát, že autoři čerpali inspiraci někde úplně jinde než jen za kanálem La Manche.

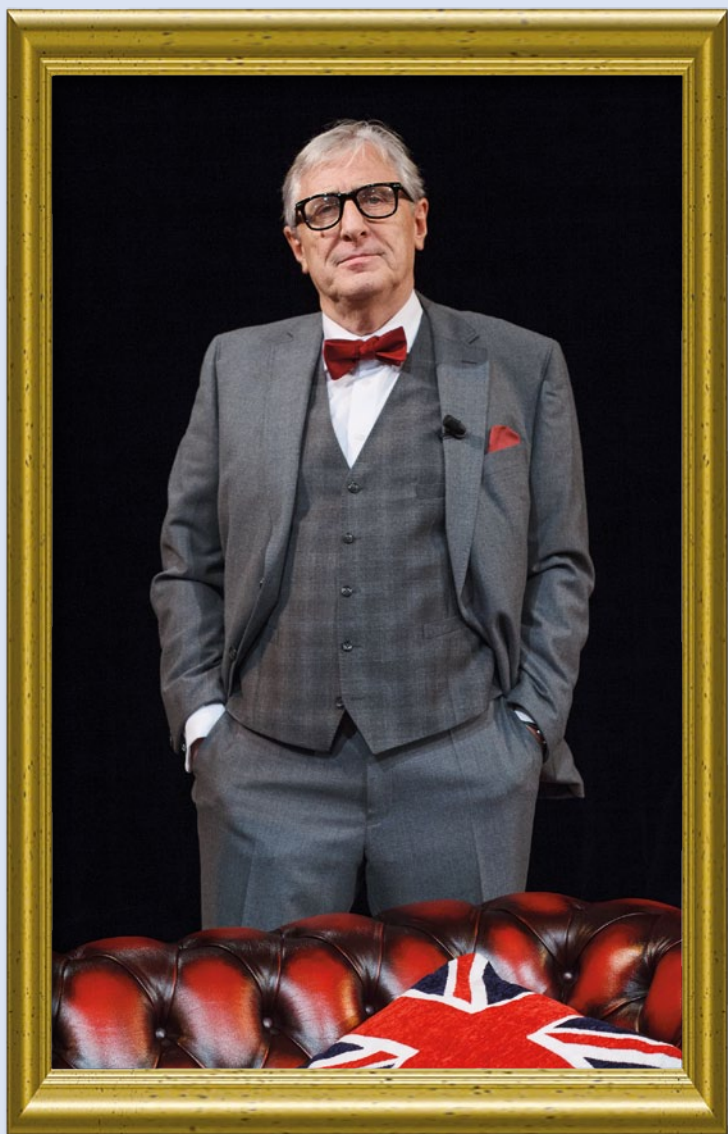
Jistě, pane ministře má dvacet dva dílů, volně na ně navazuje šestnáctidílné pokračování **Jistě, pane premiére**. V roce 2013 vznikla v obměněném obsazení série šesti epizod v režii Jonathana Lynna, zčásti inspirovaná stejnojmennou původní divadelní hrou z roku 2010. David Haig (premiér Jim Hacker) a Henry Goodman (tajemník Humphrey Appleby) ztvárnili hlavní představitele v nejnovější televizní sérii.

Ministra a posléze premiéra Jima Hackera ztělesnil v osmdesátých letech Paul Eddington (1927-1995), jemuž tato role přinesla mimořádnou popularitu a oblibu nejen u běžných diváků, ale i u těch, jež svým výkonem parodoval. Margaret Thatcherová mu za ni např. udělila Řád Britského impéria. Stejně ocenění získal i představitel tajemníka Humphreyho Applebyho – Nigel Hawthorne (1929 – 2001). Bernarda Wooleyho ztvárnil Derek Fowlds (1937).

Margaret Thatcherová na motivy seriálu napsala dokonce krátký skeč, ve kterém se objevila na Vánoce roku 1984. Seriál třikrát vyhrál ocenění britské televizní akademie BAFTA a v roce 2004 obsadil šesté místo v hlasování o nejlepší britský sitcom všech dob.

Nadšené ohlasy sklidil seriál také v České republice. Česká televize vysílala všechny seriálové řady s českým dabingem, kde hlavní postavy promluvily hlasem Viktora Preisse, Františka Němce a Lukáše Vaculíka. Tvůrci českého znění byli v roce 2001 oceněni zvláštní cenou Františka Filipovského za dabing.

V roce 2006 uvedlo Divadlo na Vinohradech divadelní adaptaci televizního seriálu **Jistě, pane ministře** v překladu Jana Klímy, drammatizaci Kristiny Žantovské a režii Martina Stropnického. V hlavních rolích s Viktorem Preissem a Františkem Němcem.

**TI, CO ŘÍKAJÍ, ŽE NÁBOŽENSTVÍ NEMÁ NIC SPOLEČNÉHO
S POLITIKOU, ZŘEJMĚ NEVĚDÍ, CO JE NÁBOŽENSTVÍ.**

(Mahátma Gándhí)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ BRITSKÁ KOMEDIE POSLEDNÍHO DESETILETÍ

Divadelní hra **Jistě, pane premiére** měla premiéru v Chichester Festival Theatre (Sussex) v květnu roku 2010. Následně byla inscenace přenesena do londýnského Gielgud Theatre, posléze se hrála také v divadlech Apollo a Trafalgar Studios. Celkem třikrát vyjela na turné po Velké Británii. Jima Hackera hrál v původní divadelní verzi, kterou režíroval Jonathan Lynn, David Haig. Sira Humphreyho Applebyho Henry Goodman. Jonathan Slinger se představil jako Bernard Woolley, Emily Joyce jako Claire Sutton, Sam Dastor jako velvyslanec Kumranistánu, William Chubb jako generální ředitel BBC. Inscenace i hra jsou žhavým kandidátem na nejúspěšnější britskou komedii posledního desetiletí.

Zároveň titul sklízí úspěchy v zahraničí. Ve Spojených Státech měla komedie premiéru v Geffen Playhouse v Los Angeles. V současné době ji uvádějí také na Novém Zélandě, v Austrálii, ve Finsku, Izraeli, Německu a na Maltě. Hraje se rovněž v Chorvatsku, Polsku a Španělsku.

**MLUVTE JEMNĚ,
MĚJTE VŠAK U SEBE
POŘÁDNOU HŮL, DOTÁHNETE
TO DALEKO.**

(Theodore Roosevelt)

V POLITICE NENÍ HLOUPOST ŽÁDNÝ HANDICAP. (Napoleon Bonaparte)

PODĚKOVÁNÍ

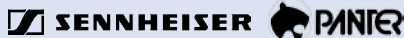
Divadlo Bez zábradlí děkuje všem svým partnerům za pomoc při realizaci představení. Dále naše poděkování patří paní Zdeně Zingopi za zhotovení originálních šperků pro poradkyni premiéra Claire Sutton a manželům Němcovým za zapůjčení kostýmu pro jeho excelenci velvyslance Kumranistánu.

V inscenaci je použita hudba z CD Les Années Bechet „Si tu vois ma mère“ autora Sidney Bechet, interpret S.Bechet avec C.Luter & son Orchestre, vydané na CD fy. BMG Company a BMG France 1997. Dále píseň z CD Seal Soul „It’s A Man’s Man’s World“ autorů James Brown and Betty Newsome, zpívá Seal, vydané na CD fy. Warner Bros.Records Inc., A Warner Music Group Company 2008.

Hudba a některé zvukové efekty jsou nahrány prostorovým systémem Dolby Digital EX.

Dolby a dvojitý symbol-D jsou ochrannou obchodní značkou Dolby Laboratories Licensing Corporation. Surround EX je společnou technologií THX a Dolby Laboratories, Inc a chráněnou značkou společnosti Dolby Laboratories, Inc. Disc Welder CHROME na DVD/AUDIO je ochrannou značkou firmy Minnetonka Audio Software, Inc.

Divadlo Bez zábradlí je vybaveno mikrofony a mikroporty Sennheiser s podporou společnosti Panier s.r.o. www.paniershop.cz .

Podporujeme kulturu

Partnerem Divadla Bez zábradlí je

AGROFERT

ČESKÁ CESTA

www.agrofert.cz

JISTĚ, ANTONY JAY & JONATHAN LYNN PANE PREMIÉRE!

YES, PRIME MINISTER!

Program vydalo Divadlo Bez zábradlí,
Jungmannova 31, Praha 1.

Premiéra 27. ledna 2014 v Divadle Bez zábradlí.

Ředitel divadla: Karel Heřmánek.

Program připravila: Lucie Němečková. Foto: Kryštof Kalina.

Grafická úprava programu: Martina Bartošová / MATYPO.

Tisk: Dragon press s.r.o. Klatovy.

© Divadlo Bez zábradlí

www.divadlobezzabradli.cz

Nositel autorských práv k dílu zastupuje DILIA, divadelní, literární,
audiovizuální agentura, občanské sdružení, Krátkého 1, Praha 9.

Hudba v představení užitá na základě licence OSA.

AGROFERT

Generální partner
Divadla Bez zábradlí

Partneři

MELTEX

FMJewin

WOMEN FOR WOMEN

Mediální partneři

PRÁVO

railreklam

Glanc

LITERÁRNÍ
NOVINY